

15. oktober 2020

Budsjetthøring Statsbudsjettet 2021 – familie- og kulturkomiteen

Norsk Arkivråd (NA) er landets største frivillige arkiv- og dokumentasjonsfaglige interesseorganisasjon. Vi har ca. 1100 medlemmer og medlemsmassen består både av virksomheter og enkeltmedlemmer. Medlemmer er fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor.

NA er spesielt opptatt av primærfunksjonen til dokumentasjon nemlig å støtte opp om virksomhetsstyring og effektiv oppgaveløsning. En god dokumentasjonsforvaltning i virksomhetene og offentlig forvaltning er en forutsetning for forsvarlighet og etterrettelighet når de oppfyller samfunnsoppdrag, og for at dokumentasjon med langsiktig verdi kan sikres for ettertiden i et arkiv.

Norsk Arkivråd er glade for at kapasiteten til å skanne og tilgjengeliggjøre arkiv som ivaretas av arkivinstusjonene videreføres også neste år. Å ta vare på og formidle kulturarv er en viktig samfunnsoppgave. Samtidig vil vi rope et varsko for kulturdepartementets smale og ensidige ansvar for arkiv begrenset til kulturarv i årets budsjett. Ikke noe sted i årets budsjett finner vi en anerkjennelse av at arkiv før det blir kulturarv er dokumentasjon som støtter virksomhetsstyringen og effektiv oppgaveløsning, samt innbyggernes og pressens frie tilgang på denne dokumentasjonen som en viktig demokratisk byggestein. Målene om en effektiv, åpen samordnet forvaltning med høy tillit hos innbyggerne bygger på demokratiske rettigheter som for eksempel tilgang på informasjon fra forvaltningen. Tilgang på arkiv som kulturarv støtter opp om helt andre mål.

Digitalisering av samfunnet innebærer at forvaltningen, næringslivet og innbyggerne tar i bruk digital teknologi og dermed endrer både betingelsene og mulighetene for hvordan vi skaper og bruker tjenester og informasjon. Alle arbeidsprosesser i forvaltningen danner på en eller annen måte data eller informasjon, og svært ofte er dette dokumentasjon. Prosessene er i stor grad digitale og mange av dem også automatiske. Med dette øker mengden data og informasjon som skapes dramatisk. Samtidig forventer både forvaltningen selv, innbyggerne og næringslivet at det er mulig å etterprøve, dele, hente fram eller gjenbruke pålitelig informasjon og data. Denne delen av arkivenes verdikjede, dokumentasjonsforvaltningen, hører budsjettmessig hjemme under Kulturdepartementet. Vi ser ikke at Kulturdepartementet tar ansvaret. Midlene i Kulturdepartementets budsjett dreier seg i hovedsak om allerede avsluttede arkiv og løser ikke de grunnleggende utfordringene ved å modernisere og utvikle digital dokumentasjonsforvaltning i tråd med samfunnets behov. Arkivverket får, slik vi ser det, ikke tilstrekkelig handlingsrom til å satse helhjertet på innovasjon innen digital dokumentasjonsforvaltning. Så lenge Kulturdepartementet prioriterer kulturarv og allerede skapte arkiv mener vi det er på tide å ta konsekvensen av digitaliseringen og plassere digital dokumentasjonsforvaltning der den hører hjemme, innenfor IT- og forvaltningspolitikken, modernisering og innovasjon. En slik

endring vil også knytte dokumentasjonsforvaltningen tettere til informasjonssikkerhet, personvern og digitalisering. Slektskapet til disse områdene er nærmere enn til kulturarv.

Ved forrige budsjettøring var vi, og mange andre interessenter, i full gang med å utforme vårt høringsvar på NOU 2019:9 *Fra kalveskinn til datasjø*. Forslaget til ny lov, slik det ble lagt fram, forutsatte flere omfattende endringer, videre utredninger og endring av blant annet offentleglova. Vi har vært spent på arbeidet med oppfølgingen av forslaget og høringsvarene i departementet og er glade for at dette omtales i budsjettet.

Dagens arkivlov er på overtid, derfor vil jeg nok en gang benytte anledningen til å oppfordre dere som er våre representanter på Stortinget til å være pådrivere for en raskest mulig ikrafttredelse av en ny lov om dokumentasjon og arkiv. En oppdatering av dette lovverket er sentralt for modernisering av forvaltningens arbeidsmetoder og skal danne grunnlaget for framtidens kulturarv. Jeg håper at jeg neste år kan gratulere dere med å ha vedtatt en oppdatert lov som hjelper oss med morgendagens utfordringer innen digital dokumentasjonsforvaltning.

Vennlig hilsen
Anja Jergel Vestvold
Styreleder